

1. Innledning - arbeidsgrupper og styringsgrupper

1.1. Rettslig status

Arbeidsgrupper og styringsgrupper er **ikke regulert i kommuneloven**, og de er vanligvis **ikke folkevalgte organer** etter definisjonen i kommuneloven § 5-1 (som krever at organet har medlemmer valgt av kommunestyret og at det utøver myndighet). Dette fremgår indirekte av lovens systematikk og omtalen av folkevalgte organer i kapittel 5.¹

De vil derfor som hovedregel være **rådgivende** og organisatoriske hjelpemidler, med mindre kommunestyret velger å gi dem delegert myndighet.

2. Hvem kan opprette slike grupper?

2.1. Kommunestyret og øvrige folkevalgte organer

Hvis gruppen skal ha **delegert beslutningsmyndighet**, må kommunestyret selv opprette organet **eller** delegere kompetansen til et annet folkevalgt organ som oppretter gruppen, jf. kommuneloven §§ 5-3 og 5-4 om kommunestyrets øverste organisasjonsmyndighet og delegasjon.²

SKAL-regel: Kun kommunestyret kan delegere myndighet som innebærer rettsvirkninger.

2.2. Kommunestyret kan (bør) opprette rådgivende grupper

Når gruppene ikke har myndighet og kun skal gi råd/utredninger, kan kommunestyret eller et annet folkevalgt organ etter delegasjon **oppnevne slike grupper**.

Dette følger av kommunestyrets generelle organisasjonskompetanse i § 5-3, jf. formålsbestemmelsen § 1-1 om effektiv og tillitskapende organisering.³

3.. Krav til vedtakets innhold

Her er kun SKAL og BØR-regler som kan forankres i kommuneloven eller god forvaltningsskikk (Sivilombudets og departementets praksis).

3.1. Mandat

- **SKAL:** Hvis gruppen får delegert myndighet må mandatet være tydelig, for å oppfylle krav om klar delegering (kommuneloven kap. 5 og lovens system).
- **BØR:** Selv for rådgivende grupper bør mandatet beskrives klart for å sikre forsvarlig saksbehandling (ulovfestet forvaltningsrett og god kommunal praksis).

3.2. Myndighet

- **SKAL:** Dersom gruppen gis myndighet, må vedtaket presisere hvilke typer avgjørelser som kan fattes, jf. kommuneloven §§ 5-3 og 5-4.⁴

¹<https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83/%C2%A75-10>

²<https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83/%C2%A75-10>

³<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommuneloven-2018/id2672010/>

⁴<https://lovdata.no/lov/2018-06-22-83/%C2%A75-10>

- **BØR:** Dersom gruppen er rådgivende, bør dette uttrykkelig avklares for å unngå uklar rolle og forvaltning av ulovlig myndighet.

3.3. Sammensetning

Ingen bestemmelser i kommuneloven regulerer hvem som kan sitte i slike grupper når de ikke er folkevalgte organer.

- **BØR:** Vedtak bør angi hvem som kan delta (politikere, ansatte, eksterne) for å sikre transparens og etterprøvbarehet.

3.4. Rapportering

- **BØR:** Det bør avklares hvem gruppen rapporterer til, når og hvordan, for å sikre forsvarlig styring i tråd med kommunelovens prinsipper om effektiv administrasjon (§ 1-1).⁵

3.5. Varighet

- **BØR:** Tidsavgrensning anbefales for å hindre at midlertidige grupper blir "uformelle permanente organer".

4. Hvordan arbeids- og styringsgrupper skal arbeide

4.1 Arbeidsform

Kommuneloven regulerer ikke arbeidsform direkte for slike grupper, men følgende følger av lovens system og god forvaltningsskikk:

- **SKAL:** Dersom gruppen forbereder saker som skal behandles av folkevalgte organer, må saksbehandlingen oppfylle kravene til forsvarlig utredning etter forvaltningsrettens prinsipper.
- **BØR:** Gruppen bør følge rutiner for skriftlighet, møteplan og sporbarhet for å sikre intern kontroll, i tråd med kommunelovens krav til tillitsskapende og effektiv drift (§ 1-1).⁶

4.2 Gjennomføring av oppdraget

- **SKAL:** Gruppen må holde seg innenfor delegert kompetanse (dersom delegasjon foreligger).
- **BØR:** Gruppen bør utarbeide en fremdriftsplan og orientere politisk nivå ved behov for avklaringer.

4.3 Protokoll / referat

Arbeidsgrupper er ikke folkevalgte organer, så møteoffentlighet og møtebokreglene i kapittel 11 gjelder ikke.

- **BØR:** Det bør føres referat, særlig i styringsgrupper, som del av god forvaltningsskikk (i tråd med prinsipper omtalt i tolkningsuttalelser på regjeringen.no).⁷

⁵<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommuneloven-2018/id2672010/>

⁶<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommuneloven-2018/id2672010/>

⁷<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommuneloven-2018/id2672010/>

4.4 Offentlighet

- **SKAL:** Offentleglova gjelder for dokumenter gruppen produserer.
- **BØR:** Kommunen kan vurdere å praktisere mer åpenhet enn lovens minimum.

5. Andre betraktninger — hvem kan sitte i slike grupper?

5.1 Politikere

- **Tillatt:** Politikerne kan sitte i slike grupper.
- **SKAL:** Inhabilitetsreglene i forvaltningsloven gjelder dersom gruppens arbeid får betydning for enkeltvedtak.

5.2 Ansatte

- **Tillatt:** Ansatte kan delta, så lenge det ikke gir dem delegert politisk myndighet. Dette følger implisitt av skillet mellom administrativ og politisk myndighet i kommuneloven.

5.3 Eksterne medlemmer

- **Tillatt:** Det finnes ingen lovbestemmelser som forbyr eksterne i uformelle grupper uten beslutningsmyndighet. Eksterne kan sitte som fagpersoner eller interessenter.

5.4 Krav til forholdsvalg og kjønnsbalanse

- **GJELDER IKKE:** Kommunelovens regler om forholdsvalg, kjønnsbalanse (§ 7-6), møteoffentlighet (§ 11-5) osv. gjelder **kun folkevalgte organer**, og disse gruppene er normalt ikke det.

Oppsummert tabell (kun lovforankrede SKAL-regler og lovlige BØR-prinsipper)

Tema	SKAL (lovkrav)	BØR (faglig anbefalt, juridisk forsvarlig)
Opprettelse	Kommunestyret må opprette gruppen hvis myndighet delegeres (§§ 5-3, 5-4)	Opprettelse av rådgivende grupper bør gjøres politisk for tydelighet
Mandat	Må være klart ved delegert myndighet	Mandat bør avklares også for rådgivende grupper
Myndighet	Delegasjon må være presis	Bør klargjøres at gruppen er rådgivende
Sammensetning	Ingen lovregler	Bør beskrives for transparens
Rapportering	Ved delegasjon må det rapporteres til delegasjonsgiver	Bør avklares for alle grupper
Arbeidsform	Saksforberedelse skal være forsvarlig	Referater, fremdriftsplaner, tydelige rutiner
Offentlighet	Offentleglova gjelder for dokumenter	Bør vurdere utvidet åpenhet
Deltakere	Inhabilitet skal vurderes ved relevant saksforberedelse	Bør avklares i vedtaket